

Հին ընկերները դավաճանում են

Ըստ ամենայնի, Աժ-ի ընդունած «Բաշխիլ ցանցերի սեփականացումը մասին» օրենքը հակասահմանադրական ճանաչելու մասին Աժ մի խումբ մասնավորների ներկայացրած հայցը ՄԴ-ն չի ֆունկցիոնալ: Արդեն տեղեկացրել ենք, որ նախաձեռնության հեղինակները ՄԴ էին ներկայացրել 45 ստորաբաժաններով փաստաթուղթ, որի սակ առկա էին 337 մասնավորների ստորագրություններ: Այս խմբակցությունը ոչ հաստատել, ոչ էլ մեծել էր հայցադիմումի ստորագրությունները՝ հիմք չառնելով նախաձեռնության հեղինակներին դարձյալ ՄԴ դիմելու: Մեր սվայներով, Սահմանադրական դատարանը հարցում է ուղղել 337 մասնավորներին, փաստաթղթի սակ իրենց ստորագրությունները վերահաստատելու նպատակով եւ ստացել մասնախան, թե իրենք չեն վերահաստատել դրանք: Սա հիմք է դարձել ՄԴ-ի համար մեծելու հայցադիմումի ֆունկցիոնալ: Գ. Ա.

Արմասական եռյակի համահավաքից 10 օր է արդեն անցել, սակայն այդպես էլ չեն ներկայացվում այն մասնավորների անունները, որոնք, իրենց զննահամարը, փառություն են ունեցել ստորագրելու նախագահի իմփիչմանի նախագծի սակ: Որոշեց զրա արդարացում արմասականները մասնացույց են անուն իխանությունների կողմից մասնավորների վրա հնարավոր ճեռումները: ԳժԿ-ական Սեփան Չախարյան, օրինակ, իրենց

կարելի կլինի լրջորեն խոսել եռյակի բուն նպատակների իխանափոխության հարթակով լինելու մասին: Այս դեպքում դրանք, սակայն, ոչ միայն անհեռանկարային են թվում, այլև անհնարին եւ զուտ նախընտրական յուրօրինակ լայնաբեր եւ ինքնահաստատման միջոց: Անուղղակիորեն դրանք իրավունք միություն կուսակցության (որն իր դիրքորոշումներով որոշակիորեն կառուցողական ընդդիմություն է համարվում) դեկար

ի «չհավակնող», բայց իխանություններին հալածելու «սուրբ գործին» լծված արմասականները... Պարզապես չեն կարողանում իրար միջոց բաժանել իխանությունը: Հակառակ դեպքում ինչո՞ւ նախկին «Միասնություն»-ականները չեն ընդունում իրենց համախոհի Գեղամյանի առաջարկած հակաճգնաժամային ծրագիրը, որը վերջինս ամեն զնով փորձում է եռյակի սեփականությունը դարձնել եւ որոշեց զրա հեղինակ ստանձնել եւ զրա իրագործումը,

«Միասնության» սինդրոմը արմասական եռյակի շարքերում

Արմասականները չեն հրապարակում պատգամավորների անունները

նման «գաղտնադր» գործելակերպը բացատրեց նրանով, թե «եթե փառական որևէ ուժ ինչ-որ բան է ձեռնարկում, խիստ կարևորում է իր նպատակները հասնելը: Այդ տեսանկյունից նպատակահարմար չենք գտնում չակցիկական առումով անուններ հրատարակել: Բայց, հիարկե, նայած որ փուլում: Գուցե եւ օտոտով անուններ հրատարակվեն: Ես դիտի ասեմ, որ կան անուններ, որոնք մեզ համար էլ անտարբեր են»:

վար Հրանտ Խաչատրյանը. «Իմ կարծիքը ձեռնարկում եմ կախված նրանից, թե այդ գործընթացները (իխանափոխությունը - Գ. Ա.) ինչ արդյունք են առնում ժողովրդի համար: Նախագահական-հակառակադատական թեմերի միջոց այս հակամարտությունը համարում եմ մեղ շրջանակի գործընթաց: Դրանք ընթացիկ են, որտեղ եռյակի կուսակցությունները լուծում են իրենց ներքին կուսակցական խնդիրները: Նրանք բոլորն էլ ամրանալու, իրենց ներսում դիրքորոշումներ ձեռնարկելու եւ հաստատության առաջ հանդես գալու կարիք ունեն: Այդ եռյակի օտոտ փայլեր ինձ հիշեցնում են 1991-92 թթ. մեր գործունեությունը, երբ Եփվում էին հաստատության հետ մեր դիրքորոշումները հստակեցնելու համար...»

եւ ստասկող բաղձալի իխանական «Պատգամների» ընդունումը: Եվ երբ ՀԺԿ-ն եւ «Հանրապետությունը» Գեղամյանի վերջին «խալից» ուժի եկան, արդեն սկսեցին զգուցավոր լինել նրա նկատմամբ. եթե նախկինում նրան միասին էին զանազանում հակադրարյանական լայնաբեր, առաջ հիմա լայնաբեր հայտարարում են, որ եթե Գեղամյան իխանափոխությունը հասնելու սեփական մեթոդներ ունի, թող կիրառի, իսկ իրեն կարողանալեն որդեգրած հանրահավաքային փառականությունը: «Գուցե նա (Գեղամյանը - Գ. Ա.) իր նպատակները հասնելու համար այլ միջոց է տեսնում: Բայց դա չի նշանակում, որ մենք չենք համադրարյանական: Այդ կուսակցությունները միաձուլված չեն, եւ ամեն մեկն արահայտում է իր կարծիքը: Հետո գալիս ենք ընդհանուր հայտարարի», ասում է ՀԺԿ-ական Սեփան Չախարյանը:

Եթե հաճախ ասենք, որ արմասականները անուններ զրաճավորվում էին հրատարակել միայն ստորագրահավաք լիովին ավարտելուց հետո, առաջ Չախարյանի այս հայտարարությունն անվավեր կարող է նշանակել, որ եռյակին հաջողվել է գրեթե լիովին հավաքել անհրաժեշտ 44 ստորագրություններ: Սա խիստ զարկուկ է, եթե նկատի առնենք, որ հենց իրենք արմասականներն էին ինչ-որում խորհրդարանի հեղինակագրված եւ իխանությունների «գրառում» լինելու հանգամանք: Նույնիսկ ծածկողի կլինի հավասար, որ Արսաճես Գեղամյանը, օրինակ, փոխել է վերաբերումն այս խորհրդարանի նկատմամբ, որի լուծարումը լայնաբեր օրախոսք է համարում հիմա էլ: Ամեն դեպքում արմասական եռյակը զրաճավորվում է «օտոտով» ներկայացնել «ազգայնականների» ցուցակը: Եթե այդ «օտոտով» միջոց եկող նախագահական ընտրություններ չձգվի, առաջ

Հիշենք, սակայն, որ եթե 1991-92 թթ. փառական ուժերը համախմբվում էին համուն գաղափարների, առաջ հիմա ընդդիմադիր եռյակը համախմբվում է ընդդեմ անհատի եւ երկրում ծառայած բոլոր հիմնախնդիրների զրաճառը տեսնում Որոշեց Քոչարյան անհատի մեջ: Այն աշխճանակնհայտ է այդ միջոցը, եւ արմասականներն այնքան են լարված Քոչարյանին հեռացնելու «զաղափարի» օրոք, որ մոռացել են փառական լայնաբեր թեմեր անհավարտ այն լայնաբեր, որ եթե դեմ ես, առաջ ներկայացրու ինքնանաճուխի:

Փաստորեն «Միասնության» սինդրոմը առկա է նաեւ եռյակի ներսում եւ արդեն իսկ լայնաբեր ման ծիլեր է արճակում: Գեղամյանի այս լայն զրա առաջին նշանակում է:

ԳՈՒՍ ԱՐԿԱՏԱՄԵՆ,
Հ. Գ. Մի անեկոտ կա. մեկը գործության նպատակով ստացում է խանութի կողմերը: Անցողիները մեկը նկատում, մոտենում եւ հարցնում է. «Այս ի՞նչ եմ անում»: «Չորսակ եմ նկատում», հնչում է զրաստիանը: «Իսկ ինչո՞ւ նկատի ճայնը չի լսվում»: «Մա ճայնը վաղն է լսվելու», զրաստիանում է գողը:

Կուսակցությունների «սահմանադրությունը» հակասում է... սահմանադրությանը

Սակայն առավել կարևոր խնդիրն այն է, որ օրինագիծը հակառակ մեկ դրույթով, հակասում է սահմանադրությանը, առանց որի ԵՊԿ-ն զրաճառված վստահավոր կլինի օրենքի ընդունումը: Նախատեսվում է, որ զրաճառվողը մանրաբեր զրաստիան է վայր դնել, եթե ինքնակամ դուրս է գալիս խմբակցությունից, կամ նրան հեռացնում են: Ըստ հիմնական օրենքի, զրաճառվողը չի առաջնորդվում հրամայական մանրաստի, այսինքն ազատ է խմբակցությունից դուրս գալու կամ մանրաստի վայր դնելու գործընթացում: Հանրապետական Տիգրան Թորոսյանը սակայն ավելի հեռուն է գնում եւ կարծում, որ զրաճառվողներին կարող են հեռ կանչել միայն նրան ընտրող

ները: Ըստ լայնաբեր, գործընթացը զրաճառված անհնարին է զրակերացնել հասկալուս եւ համաճանական ցուցակով ընտրված զրաճառվողների դեմքում, որոնց հեռացնելու համար, ոչ ավել, ոչ զրակաս, հանրապետության ողջ ժողովուրդը զրաճ է ընտրակցիկներից դուրս չգալու: Դա առավել իրաստական է մեծամասնականով ընտրված զրաճառվողի դեմքում, սակայն զրաճառվական հանճանաճողովն այս դեմքում էլ վաղաճառ է համարում նման նորմի մակումը զսնելով, որ իխանությունները հաճախարարի համար կարող են հրահանգել սվայլ ընտրատարածի մարզի դեկավարին քավարար ճայնե հավաքել եւ իրենց համար անցանկալի զրաճառվողի զրկել մանրաստի: Մյուս կողմից զրաճ է նեճնք, որ սահմանադրությանը նման գործընթաց եւ նախատեսված չէ:

Հակասահմանադրական է նաեւ ներկայացված այն առաջարկը, որով նախատեսվում է ոչ Հայաստանի փառացիների անդամակցությունը կուսակցություններին: Թեեւ նախագիծը հանահեղինակները մեծել են Կենճեկի հանճանաճողովի այդ առաջարկը, սակայն որոշ փառական ուժեր, որոնք սեր կալոր ունեն սիլուսի հեռ, դա եւս զրաճառում են: Սահմանադրությանը նախատեսվում է կուսակցությունների անդամակցություն միայն ՀՀ փառացիների համար, ինչն ինքնին բացառում է անզամ Հայաստան բունազաղթած փախսականների անդամակցության հարցը:

«Գարեգին Նժդեհ» հուշադրամ

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ԱՅՏՄԱՐԻ, ԱՌՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը 2001 թ. նոյեմբերի 6-ից Երաճառություն մեջ է դրել 100 դրամ անվանական արճեփով նոր արճաթե հուշադրամ, որը նվիրված է ազգային հեռու եւ մեծ զորավար Գարեգին Նժդեհին: Հու-

ճեռի դաճի աջ մասում Գարեգին Նժդեհի դիմադրաբ զրակերն է, որից ճայն թեմքայնաբ մակագրված է «ԳԱՐԵԳԻՆ ՆՃԴԵԿ»: Հուշադրամի երկու երեսը եզրաճառով ունի թեմ գծիկավոր ճեռավորում: Այն եզրափակվում է երկկողմանի ուտուցիկ եզրաճառով:

ճառադի դիմեռաի կենտրոնում Հայաստանի Հանրապետության զինանշանն է, եզրաճառի վերին երեսգծով «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» հայերեն մակագրությունն է, որից ներքե՛ր թողարկման արճեփով՝ «2001»: Հինանշանից ներքե երկու տողով անվանական արճեփի մակագրությունն է: Հուշադրամի դար-

ՀՀ ԿԲ Տեղեկաճակական կենտրոնի ճրամադրած հաղորդագրության համաճայն, հուշադրամը զրաստաճած է 925 հարգի արճաթից, 31,1 գ փառով եւ 38 մմ ճրամաճով: Հուշադրամները համարակալված են եւ թողարկված հեռեյալ փանակով՝ 170 հաս՝ արճաթ, 30 հաս արճաթ-սկեռու:

Տարեկան զրաբերակ

Հայոց անկախ զրաբերակի հոչակման նախաճեմին, երբ հայ կոմունիստները համառոտն էին հանճնում արդեն հանճնված իխանությունը ՀՀ-ի ճղաներին, նրանցից ամենալուրջը վախեցնում էր. «Տեսեք, այնքա չանեք, որ կրկնվի ումիհնական ճարբերակը»:

Իսաճեմին էին, ումիհնական կախույթի կրոններ ամենաճառ սաճաճներից հենց այնքա, ստառում են ողջ հայ ժողովրդի վրաճական ճարբերակը: Չեղավ: Մի զրաբ քան չիսակաճան: Ախր, ումիհնական ճարբերակը ումիհնայում էր: Վրաճականը Վրաստանում: Իսկ մեմք՝ հայերս, այստեղ են՝ Հայաստանում, ուր հնարավոր է միայն մեկ ճարբերակ՝ հայկականը:

Մյուս նրանցից ոմանք, ովքեր նախաճեմին, երբ հայ կոմունիստները համառոտն էին հանճնում արդեն հանճնված իխանությունը ՀՀ-ի ճղաներին, նրանցից ամենալուրջը վախեցնում էր. «Տեսեք, այնքա չանեք, որ կրկնվի ումիհնական ճարբերակը»:

Մեր ճարբերակը զրաբ է: Ուզում ենք ախաճել, առիել, զրաճառաճել, երկիրը Եճանցել: Ուզում ենք երեխաներն աղախով լինեն, մի խոսով՝ ուզում ենք աղրել ու հզորացնել հայերինը մեռ:

Հրաճառայում, երբ նա դարճավ փոխադրաբերակ նաեւ առեռի գծով, ումիհնական ճարբերակը նաեւ անվորվեց ումիհնական կախույթի կրոններ բաճեռելով յուրայինների մի փոքր խմբին հենց այնքա, իսկ մյուսներից այնքա, նույնիսկ օտոտ այնքա... Մյուս նրանցից ոմանք, ովքեր նախաճեմին, երբ հայ կոմունիստները համառոտն էին հանճնում արդեն հանճնված իխանությունը ՀՀ-ի ճղաներին, նրանցից ամենալուրջը վախեցնում էր. «Տեսեք, այնքա չանեք, որ կրկնվի ումիհնական ճարբերակը»:

Քայն կան նաեւ ուճեռ, որոնք արդեն այս զրաճին անընդունելի են համարում ՀԺԿ-ի ներկայաճրած օրինագիծը: Աճ ազրառարյունաբերական ժողովրդական միավորում խմբի դեկավար Հմայակ Հովհաննիսյանը մասնավորաբերակ նախագիծը հեռեյալ կերպ որակել է. «Փոխանակ մեմք էլ Երաճվեմք ճամանակակից մոտեցումների ճանաղարիով, ընդունելով ֆնարկվող օրինագիծը, մեմք ընդամենը կվերահաստատեն մեզանում գոյություն ունեցող ճիւրահոչակ ավանդույթը: Թեւավոր արահայտությունների վարդեռ Կիկոռ Չեռնոմիրիցին այդ ավանդույթի հարաճեռումն այսքա եւ բնութագրել է. «Հեռեռողականորեն ճանում ես սեղծել նոր կուսակցություն, դարճյալ ՄՄԿԿ է սաճվում: Որոքեգի դուրս ճանմ այդ տեղառույթից, զրաճ է ընդունեմք այնքաիսկ օրենք, որը կամրագրի ճաղափարական հիմունքներով կուսակցությունների մեջ համախմբելու մարզկանց իրավունքը»:

Մուկվա կասարած իր մեկ-
 Եսեփանակերս վերադա-
 նալով, ԼՂՀ նախագահ Արկադի Դու-
 կասյանը նոյեմբերի 3-ին բացառիկ
 հարցազրույց է սվել Արցախի ղեկա-
 կան հեռուստատեսությանը: Համա-
 ռոտ ներկայացնելով մուկվայան
 հանդիպումների արդյունքները, ԼՂՀ
 նախագահը խոստացել է արդեն
 այս Եսեփանակերս մասնակցի հրա-
 վիրել, որտեղ ինքն ավելի մանր-
 մասն կանդակողանա դրանց:

զեեեղված այն սեղեկավորության
 մասին է, որում ասվում է, թե ԼՂՀ
 խորհրդարանի նախագահը ԵԱՀԿ
 խորհրդարանական վեիաժողովի
 ղեկավարության մոտ արտահայտ-
 վել է Հայաստանի հեե վերամիա-
 վորվելու գաղափարից հրաժարվե-
 լու իրենց ղեկավարության մասին:
 Պարզաբանելով իրողու-
 քյունը, Աժ մամուլի ծառայության
 ղեկ Միխայել Հաջյանը մասնակի-
 րաղես նեել է: «Արդիան Մեեերիճի
 այցին ԼՂՀ Ազգային ժողովի նա-

զագային իրավունի ղեկահանքնե-
 ին: Իսկ ԼՂՀ անկախության այ-
 լընսրանը կարող է լինել Հայաս-
 տանի Հանրապետության հեե վերա-
 միավորման միջազգային ճանա-
 չումը»:
 Վկայակոչելով ԵԱՀԿ ղեկավար-
 ւորության հեե հանդիման ժամա-
 նակ Օ. Եսայանի արտահայտած մե-
 եերի այս Եեեվածությունը, Աժ մա-
 մուլի ծառայության ղեկավարը
 վերջում սարակուսան հայտնեց
 հսակ ասված միսը մման աղա-

ՄԵԾՈՒՆԿԵՐՍ

Անկախությունից հրաժարվելու մտադրություն երբեք չի եղել եւ չի լինի

Ըստ մեկնաբանի՝ հակասակորդի քերականում

Ա. Դուկասյանը մասնավորա-
 ղես անդրադարձել է նաե հայաս-
 տանյան առանձին լրատվամիջոց-
 ների այն հրատարակումներին, որ-
 տեղ նեվում է, թե իբր ինը Մեեփա-
 նակերսում աղբբջանցի լրագրող-
 ների ներկայությամբ հայտարարել
 է, որ ԼՂՀ իեխանությունները ղեկա-
 րաս են հրաժարվելու ղեեական
 անկախության գաղափարից: Եթե
 աղբբջանական մամուլն է մի-
 տումնավոր Երջասում իր մեեերը,
 դա հասկանալ կարելի է, իսկ ահա
 այս լրագրողի կողմից մման միտումնա-
 վորությունը ցավալի է, նեել է Ա.
 Դուկասյանը: Հանրապետության
 ղեկավարը կրկին հավաստել է, որ
 ԼՂՀ իեխանություններն անկա-
 խության գաղափարից հրաժարվե-
 լու մտադրություն երբեք չեն ունե-
 ցել ու չունեն:

Ա. Դուկասյանը

վաղված սեեուով ներկայացնելու
 աղբիվ:
 Ղարաբաղյան հիմնախնդրի
 լուծման ուղիների փնտրումների
 այս փուլում, երբ աղբբջանական
 իեխանությունները դիմել են խն-
 դիրը ղագմական ուղիով լուծելու
 յուրօրինակ փաղափարական Եանսա-
 ժի, ԼՂՀ ղեկավարության, այսուհե
 կոչված, զիջողական դիրքումն
 մասին անհիմն հրատարակումնե-
 րը կարող են աղբբջանական կող-
 մի համար նդասավոր ֆոն սեեղ-
 ծել հեեերողական փաղափարու-
 քյուն վարելու համար: Մի բան, ո-
 րը բնավ ցանկալի չէ ԵԱՀԿ առա-
 փելության նոր նախաձեռնություն-
 ների Եեմին:

Ի վերջո մենք ֆաջ զիեեմ, թե ինչ-
 ուիսի վարդեեսությամբ է Եահար-
 կում աղբբջանական մամուլը
 հայկական մամուլի այսօրինակ
 սղողումները: Իսկ Աղբբջանի փա-
 ղափարական վերնախավն իր իսկ
 ՉԼՄ-ների մասուցած «բարի» ծա-
 ղայությունները, որոնես կանոն,
 նդասակին ծառայեցնել զիեե:
 Պեեք չէ, ուրեմն, սեեուսցիաներ
 անելով փաղափարական ուր
 դառնալ հակառակորդի բերանում:
ԿԻՄ ԳԱՐԲԵՆԵՆՍ
Մեեփանակերս

խագահը հանգամանալի սեղե-
 կավություն է սվել հանրապետու-
 քյունում ղառլամենսարիզմի ա-
 վանդույթների ձեևավորման ըն-
 թացի, ինչուես նաե դարաբա-
 ղյան հիմնախնդրի կարգավորման
 ղեկահանական Մեեփանակերսի
 մոեեցումների վերաբերյալ: ԼՂՀ հե-
 չակունը փաղափարական առումով ա-
 ղեն իսկ միակողմանի լուրջ զի-
 ջում է Աղբբջանին: Այն ամբողջու-
 քյամբ համադասախանում է մի-

Եվրոպայի հայերի ֆորումը հայ անդամներին կոչ է անում հրաժարվել հանձնաժողովից

Եվրոպայի հայերի ֆորումը
 հայ անդամներին կոչ է անում
 հրաժարվել հանձնաժողովից

անմիջական բացասական հեեե-
 անները հակասում են սփյուռում
 Հայոց ցեղասպանության միջազ-
 գային ճանաչմանն ուղղված գոր-
 ժընթացին:
 Ալեհայտ է, որ քուրական իեխա-
 նությունները հաեեցման հանձնա-
 ժողովի գործունեությունը Եահար-
 կում են Հայոց ցեղասպանության
 ճանաչմանն ուղղված խորհրդարա-
 նական նախաձեռնություններն ի իի
 դարձնելու նդասակով: Ուսի, Եվ-
 րախորհրդարանն ընդունել է մի
 քյուր փաստաթուղթ, փանի որ նա
 հաեեցման հանձնաժողովին վե-
 րագրել է ցեղասպանության վերա-
 բերյալ իննարկումների դեբ, որն իրա-
 կանում չունի: Ի վերջո այս զարգա-
 ցումները նաե մեծ հարված հաեց-
 րեցին հաեեցման հանձնաժողովի
 վարկին:

Քուրիայի կողմից Հայոց ցեղաս-
 րանության ճանաչումը հայերի նե-
 կայացրած ղեկահանքերը չէ: Այն հի-
 Եողության ղեկահանություն է,
 ղայաբ ուրացության եւ մարկու-
 քյան դեմ գործած ոճի դեմ: Ուսի
 ամբողջ մարկուքյան ղեկահանու-
 քյունն է:
 Ենելով վերոհիշյալից եւ հաեվի
 անելով հարցի կարեւորությունը եւ
 ներությունը, Եվրոպայի հայ միու-
 քյունների ֆորումը Հայ-քուրական
 հաեեցման հանձնաժողովի հայ ան-
 դամներին կոչ է անում հրաժարվել
 հանձնաժողովից՝ այդուհե վերջ
 դնելով դրա աեխասաններին:
 ԵՎՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
 ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖՈՐՈՒՄԻ
 ԳՐԻԾԱԳԻՐ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ
 ճեե. 29 հոկեեմբերի

Հայաստանի եւ Լասվիայի արագործախարարների հանդիպում

Երեւան, 5 ԱՅՏՅԱՐԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՄԱՆ: Միջազգային իրավիճակը եւ ա-
 հաբեկչությունը դեմ իրականացվող ղայաբի ընթացն է իննարկվել ա-
 խասանախայն այցով Երեւանում զեեվող Լասվիայի Հանրապետության
 արագործախարար Ինդուլիս Բեբգիճի զխավորած ղեկավարության
 հեե ՀՀ արագործախարար Վարդան Օսկանյանի հանդիմանը նոյեմ-
 բերի 5-ին:

Ինչուես հայտնում են ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հեե հարաբերությու-
 ների վարչությունից, Ինդուլիս Բեբգիճը ներկայացրել է Լասվիայի արա-
 փին փաղափարական հիմնական ուղղությունները, մասնավորաղես
 Լասվիա-ԵՄ սղասվելի անդամակցությանն առնչվող հարցեր:
 Նախարար Օսկանյանը մանրամասն անդրադարձել է Լեոնային Ղարա-
 բալի հակամարտության կարգավորման գործընթացին, ինչուես նաե սա-
 րածաԵրանային ներկա իրավիճակին:
 Խոսելով երկկողմ հարաբերությունների մասին, զուրցակիցներն ընդ-
 ծել են համագործակցության ընդլայնման եւ խթանման անհրաժեեսու-
 քյունը:

Համանախագահները «նորացված» առաջարկներ են բերել

Աղբբջանի «նագմասեեք» նա-
 խը իր Հ. Ալիեը կեուկ Երջաղարձ
 է կասարել եւ երկուԵաթի խոսել է
 դարաբաղյան խնդիրը խաղաղ բա-
 նակցություններով կարգավորելու
 մասին: ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համա-
 նախագահների հեե հանդիման
 ընթացում, ինչուես հաղորդում է
 ԻՏԱՌ-ՏԱՄԱՆը, Ալիեը ասել է. «Ես
 ղայաբել եմ եւ ղայաբում եմ խն-
 դիրը կարգավորելու խաղաղ ձեանա-
 ղարիով, մինչդեռ ղեեսության գոր-
 ժերն այնուիսին են, որ մեզ սիղողում
 են հասնել ղեալ արդյունքների»: Թե
 ինչ ասել է «նեալ արդյունքներ», Ա-
 լիեը չի մասնավորեցրել: Մեմ կա-
 րող եմ միայն եմբաղբել, որ Աղբբե-
 ջանի նախագահը նկատի ունի դա-
 րաբաղյան կարգավորման մի սար-
 բեակ, որի դեղողում Ալիեը ի վիճա-
 կի լինի հասնել Ղարաբալի հարցի
 արդարացի լուծման իեխանության
 բերել իր իլիամին: Միս այս նդա-
 սակին հասնելուց հեեո միայն կա-
 րելի է ղեակոնական Բաբի ղագ-
 մաուը կամ խաղաղաեեր հայաս-
 րարությունները լուրջ ընդունել:
 «Աղբբջանի ղագմասեեք հայաս-
 րարություններն նեբին սղառման
 համար են», մի փանի օր առաջ «Ազ-
 գի» հարցին ի ղեասախան ասել էր

ՀՀ արագործախարար Վարդան Օս-
 կանյանը:
 Համանախագահների հեե հան-
 դիման ընթացում ուԵաղության
 արժանի է Հ. Ալիեի հեեեյալ մեկ-
 նաբանությունը. «ԼՂ հակամարտու-
 քյան արդարացի կարգավորումը
 ղեեք է հիմնված լինի երկու կողմե-
 րի Եահեը հաեվի առնելու վրա:
 Հակամարտության վիրավորված
 կողմը Աղբբջանն է: Եթե այս հան-
 գամանը հաեվի չառնվի, աղա չի
 զեեվի հակամարտության որեւ լու-
 ժում»:
 ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանա-
 խագահները Բաբում հայտարարել
 են, թե «այս այցը բեկումնային է լի-
 նելու»: Ոուսաստանի առաջին փո-
 խարագործախարար Վյաչեսլավ
 Տուրքիկովն ասել է, որ «միջնորդ-
 ները չեն Եեղվել ԼՂ հակամարտու-
 քյան խաղաղ կարգավորման այն
 առաջարկություններին, որոնք ին-
 նարկվել են Փարիզում եւ Քի Վե-
 քում Աղբբջանի եւ Հայաստանի
 նախագահների միջե»: Միեուըն
 ժամանակ ոյն Տուրքիկովը, որը
 Եաբաթ ՌԴ-ի, ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի
 համանախագահներ Ե. Գրիբկովի,
 Ռ. Պերինայի եւ Ֆ. դը Սյուրմեյնի
 հեե հեբալական այցով Բաբից սկ-
 Եեց սարածաԵրանային այցը, հա-

սուկ Եեեել է, որ ԼՂ կարգավորման
 վեբին առաջարկություններում, այ-
 սիմին Փարիզում եւ Քի Վեքում Ռ.
 Քոչարյանի եւ Հ. Ալիեի միջե ձեեմ
 բերված ղայմանավորվածություն-
 ներում, «որուակի փոփոխություն-
 ներ են մեցվել»: «Մեմ փորձում եմ
 զեեել փոխզիջումային որուում»,
 ԻՏԱՌ-ՏԱՄԱՆ-ին ասել է Վ. Տուրքի-
 կովը:
 Բաբի ANS հեռուստատեսությու-
 նը մեբբերում է Տուրքիկովի հեեե-
 յալ խոսերը. «Համանախագահ-
 ներն ունեն նոր առաջարկություն-
 ներ, ու թեե ոչ նեանակալի, դրան
 սարբերում են նախորդներին»: ՌԴ
 առաջին փոխարագործախարարը
 չի համաձայնել Հ. Ալիեի՝ Եուրջ եր-
 կու Եաբաթ առաջ արած այն հայ-
 տարությունը, թե «Մինսկի խոս-
 քը ԼՂ հարցում չունի սկզբունախայն
 սեակեե»:
 Անդրադառնալով բանակցային
 գործընթացում Մեեփանակերսի
 նեբրավման հարցին, ոյն Տուրքի-
 կովն ասել է, որ «դա կարող է ին-
 նարկվել միայն երկու կողմերի մի-
 ջե», այսինքն եթե Բաբում դեմ լի-
 նի ԼՂ իեխանությունների բանակ-
 ցությունների որուակի փուլում
 մասնակցությանը, աղա «բանակ-
 ցություններին կմասնակցեն միայն

ղեակոնական Երեւանն ու Բա-
 փոն»:
 Ամերիկյան նորանեանակ համա-
 նախագահ Ուոլդոֆ Պերինան Բաբ-
 վում բացառել է հակամարտության
 կարգավորման ղագմական լուծու-
 մը «այժմ եւ աղազայում»: «Ղարա-
 բաղյան խնդրի կարգավորման
 ղագմական եղանակը սարածաԵր-
 անին չի բերի խաղաղություն եւ
 կայունություն», ասել է ամերիկա-
 ցի դիվանագեբը:
 Երեկ կեեսից հեեո համանախա-
 գահները հասել են դարաբաղա-
 աղբբջանական Եփման գիժը,
 մասնակցել մոնիտորինգին: «Ղե
 ֆակցո» գործակալությունը հաղոր-
 դում է, որ ղարաբաղա-աղբբջանա-
 կան Եփման գիժում Մարդակերսի
 Երջանում ղայթել է հակահեեեսեա-
 կային ական: Լուրջ վնասված է
 սսացել աղբբջանցի մի սղա, եր-
 կու աղբբջանցի զինվորներ սսա-
 ցել են թեթե վնասվածներ: ԵԱՀԿ
 ՄՆ համանախագահները, նրանց
 ուղեկցող անձինը, ԼՂՀ բանակի
 ներկայացուցիչները չեն սուեել:
 Ղարաբաղյան բանակի մի սղա
 նկատել է, որ ԼՂ հակամարտությու-
 նը ղագմական ձեանաղարիով լուծ-
 ման կողմնակից երկրի զինծառա-
 յողները նույնիսկ չեն կարողանում

ականագեբում իրականացնել:
 Ֆրանսիայի համանախագահ
 Ֆիլիպ դե Սյուրմեյնը հասնելով Եփ-
 ման գիժը, ասել է, թե Մինսկի
 խոսման արել է նեանակալի փայլեբ,
 մնացել են վեբին դեեսալները, ո-
 րոնց Եուրջ առավել դժվար է հա-
 մաձայնության գալ: Իր հեբթին ՌԴ
 առաջին փոխարագործախարար
 Վ. Տուրքիկովը նկատել է, որ ԼՂ
 կարգավորման բանալին «Հայաս-
 տանի եւ Աղբբջանի նախագահնե-
 րի ձեեում է եւ ոչ ԵԱՀԿ ՄՆ-ի»:
 Պրն Տուրքիկովն ավելացրել է, որ
 միջնորդները չեն մոռանում ԼՂ գո-
 քյության փաստը, առանց որի «բա-
 րի կամի հեարավոր չէ լուծել խն-
 դիրը»:
 Երեկոյան միջնորդները, ԼՂՀ ար-
 գործախարարի եւ ղեակոնաու-
 քյան նախարարի մասնակցու-
 քյամբ, նախագահ Արկադի Դուկա-
 սյանի հեե իննարկել են դարաբա-
 ղյան խնդրի խաղաղ կարգավոր-
 ման հեռանկարները:
 Այսօր առավոտյան համանախա-
 գահները կլինեն Շուիում, աղա
 ուղղաթիռով կժամանեն Երեւան:
 Հայաստանի իեխանություններին
 նրան կներկայացնեն ԼՂ հակա-
 մարտության կարգավորման «նո-
 րացված» առաջարկությունները:

Կրթական կյանք

1921 թ. հոկտեմբերին Կոստանդնուպոլսում ռուսահայ եւ սփյուռփայ մի քանի ազգային եւ ռամկավար կուսակցությունների ու միությունների միավորմամբ հիմնվեց Ռամկավար Ազգական կուսակցությունը (ՌԱԿ)։ Իրականում այս կուսակցության ձևավորման իսկական ակունքներն սկիզբ են առնում արեւմտահայության ազգագրության գործիչ հիմնի վրա, 1885 թ. վաղ փուլում հիմնված հայ իրականության անդամակալ Արմենական ֆալանգիան կուսակցությունից։ ՌԱԿ-ի երկարընթաց կազմավորման ճանապարհին միջանկյալ փուլ լինել է համարել 1908 թ. հոկտեմբերը երբ Արմենականների, Վերակազմյալ հնչակյանների կազմակերպությունների եւ մի քանի այլ համախոհ խմբակցությունների միավորումից (Եղիաշից) հիմնվեց Ասիական համակարգված կուսակցությունը։ Եվ վերջապես 1919-20 թթ. ընթացքում Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավար ու իրադրությունների օրինակի անհրաժեշտությամբ տեղի ունեցավ հայ ազգային-ազգայական (իբրեւ) գրեթե բոլոր կուսակցություն-

ը միավորվեց մեկ միասնական առաջնորդական, ազգասիրական, առաջադասակարգային կուսակցության մեջ։ Դեռ 1919 թ. դեկտեմբերին երեւանում կայացած Հայ ռամկավար կուսակցության Հայաստանի Երջանային Պատմաֆիլոսոֆիկ ժողովը (համագումարը) հավանություն էր սվել հայ իրականության ռամկավար կուսակցությունների միացման գաղափարին⁵։

Աղագա միացյալ կուսակցության միավորող բաղադրիչներից մեկը հանդիսացավ Վերակազմյալ հնչակյան կուսակցությունը։ Վերակազմյալները Երջանային միասնական գծեր ունեին Ս. Ռամկավարների հետ։ 1908 թ. Սահմանադիր ռամկավար կուսակցության հետ միավորումից հետո Վերակազմյալ հնչակյանների մի փոքր մասը Երջանային ղեկավար գոյությունը համախմբվելով «Չայն հայրենյաց» թերթի շուրջը⁶։ Թուրքական սահմանադրությունը իր դրոշմը թողեց Վերակազմյալների այս հասվածի գործունեության վրա։ Մասն էլ նախընտրեցին մարտավարության ավելի խաղաղ ձևեր եւ արեւմտահայերի փրկությունը

դիտել ինքն իրեն Հայաստանի մայրաքաղաքը⁸։

Ավելացնենք, որ հայ ռամկավարների արտասահմանյան կազմակերպությունների ու անհատ գործիչների վերաբերմունքը դեռի ՀՀ կառավարությունը եղել է ավելի լոյալ ու բարյացակամ, քան Հայ ժողովրդական կուսակցության եւ կառավարության հարաբերությունները։ Օրինակ, «Ազգական միության» ղեկավար Ա. Չոփանյանը Փարիզից անձամբ Երեւանում էր վարչապետ եւ արագորձախարար Հ. Օհանջանյանին Սեւի Միացյալ եւ Անկախ Հայաստան նվիրագործող դաժնադրի ստորագրման կապակցությամբ։ Իր հերթին, Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավարություն է հայտնել մեծամասն ֆալանգիան, գրական ու մշակութային գործիչները⁹։

1919-21 թթ. ընթացքում «Ազգական միությունը» եւ անձամբ Ա. Չոփանյանը նախադասական-կազմակերպական աշխատանքներ էին անում հայ ռամկավար-ազգայական (իբրեւ) ժողովրդական կուսակցությունները, հոսանքները եւ կազմակերպությունները ձուլվելու մեկ միա-

կան միությունը եւ ժողովրդական կուսակցությունը սարքեր բառերով միեւնույն բան են ասում¹⁷։ Այնուհետև, օրինակի ու անխուսափելի էր դրանց ձուլումը մեկ կուսակցության մեջ։

Սակայն 1920 թ. փետրվարի 15-ին Փարիզում հրավիրվելի միավորիչ համագումարն ինչ-ինչ Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավարներով չկայացավ։ Դրա գումարումը հետաձգվեց¹⁸։ 1921 թ. Հայաստանում փետրվարյան աղտամբության դարձյալից հետո Հայ ժողովրդական կուսակցության ղեկավարները հեռացան հայրենիքից¹⁹։ Մինչ այդ Կ. Պոլսում կազմվել էր Հայ Ս. Ռամկավար կուսակցության ժամանակավոր կենտրոնական վարչություն, որը կողորդեց աշխատանքներ էր անում իր Երջանակների հետ։ Սիսիանյան կազմակերպությունը 1920 թ. նոյեմբերին Կ. Պոլսում գումարվեց Վերակազմյալ հնչակյան (Ազգական) կուսակցության համագումար, որում ընդունվեց միացման որոշում²⁰։ Դրանից հետո ռամկավար եւ ազգական կուսակցությունների միջեւ սկսվեցին երկկողմ եւ բազմակողմ բանակցություններ միացման եւ նորաստեղծ կու-

ցուցաբերել խորհրդային ղեկավարության նկատմամբ։ Սակայն նա չարժանացավ փոխադարձ վստահության ու վերաբերմունքի։ Այնուամենայնիվ, անցած 70 տարիներին Հայաստանի կոմունիստական իշխանությունները սփյուռում գործող հայ ազգային ավանդական երեւ (Ս. Գ. Հնչակ, ՀՀԴ եւ ՌԱԿ) ֆալանգիան կուսակցություններից ինչ թե Երջանակները ու հարաբերություններ է հաստատել թերեւս միայն ՌԱԿ-ի հետ։ Գնահատելով Ռամկավար Ազգական կուսակցության անցած ուղին հարկ է ընդգծել, որ նա, ինչ խոսք, փարված է եղել հայ ժողովրդի ազգագրության, ազգադասակարգության, հայ մշակութային սասարման ու անկախ հայրենիքի բարգավաճման գաղափարին։ Եվ ներկայումս այս նույն գաղափարներով են առաջնորդվում նրա թե սփյուռփայ եւ թե հայաստանյան կազմակերպությունները։

ԱՐՄԵՆԱՍ ՀԱՎՈՐԱՆ
Պատմական գիտությունների
դոկտոր, պրոֆեսոր

Ռամկավար Ազգական կուսակցության կազմավորման դասությունից

ների եւ խմբակցությունների միավորումը մեկ միասնական կուսակցության մեջ։

Հիրավի, այդ միավորումը միանգամայն անհրաժեշտ ու օրինակալի էր, որի նախադրյալներն սկսվել էին դեռ 1919-20 թթ.։ Դեռ 1919 թ. ամռանը Փարիզում Արցախի Չոփանյանի նախաձեռնությամբ հիմնվել էր 50 հոգուց (անդամներից) բաղկացած կազմակերպություն «Հայ ազգական միություն»։ Միության հիմնադիրներից էին նաեւ թե՛ Արքիմանը, Տիրան Ալեքսանյանը, Վահան Թեմեյանը, Էդգար Շահինը եւ ուրիշներ։ Փարիզում սկսեց լոյս տեսնել «Ազգական միության» Պատմաֆիլոսոֆիկ «Հայաստանը»։

«Հայ ազգական միության» ստեղծման կապակցությամբ երեւանից Ա. Գարբինյանը նամակով Երեւանից Ա. Չոփանյանին. «Նախ կը Երեւանում Չեք նախաձեռնությունը, հայտնում էր ռամկավար գործիչ Ա. Գարբինյանը 1919 թ. հոկտեմբերի 29-ի իր նամակում. «Ազգական միություն» ստեղծելու ազգային մեծ ձեռնարկին մեջ։ Հավասարած են, որ հիմնադիրները մտնիկ աղագային իրենց հույսերն արդարացած լինի տեսնին, երբ միեւնույն սկզբունքներու շուրջ կազմված աղագայականության եւ ազգական հայ կուսակցությունները, հոսանքները, եւ մինչեւ այժմ կուսակցություններն զուրս մնացած ազգային բանիմաց սարքերը միասնական միեւնույն դրոշակի տակ, որում այնքան կարոտ է մեր նահատակված ազգն այսօր սառած թանգներն հետ»²։

«Հայ ազգական միություն» իր մասնաճյուղերը հիմնեց Եվրոպայում, Բելգիայում, Մանչեսթրում, Լոնդոնում եւ այլուր։ Այս միությունը փաստորեն դարձավ առաջին փաստորեն դարձավ առաջին կուսակցություններից, որում միությունը նախաձեռնեց Վերակազմյալ հնչակյան (որը ստացել էր «Ազգական» անունը⁴), Ասիական համակարգված Հայ ժողովրդական կուսակցությունները

սեւում էին օսմանյան ղեկավարության ֆալանգիան ու սնտեսական բարեփոխումների մեջ։

Վերակազմյալ հնչակյան կուսակցությունը, եթե իր ազգային-ֆալանգիան ղեկավարի նպատակադրումներով ու մարտավարությամբ մոտ էր ՀՀԿ-ին, առաջ ընկերային եւ սնտեսական ծրագրերով մոտենում էր ազգամիտ ռամկավարներին։ Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավար 1919 թ. Վերակազմյալ հնչակյանների Ամերիկայի մասնաճյուղի կազմած ծրագրում կուսակցությունը փակագծերում անվանվում էր «Ազգայնական-ազգային»⁷։

Հարկ է նշել, որ այս ուղղության կուսակցությունների եւ հոսանքների միավորման գործը հետաձգվեց, քանի որ նրան ստատում էին Հայկական հարցի մոտայուս լուծմանը, որի արդյունքում էլ Միացյալ եւ Անկախ Հայաստանում ղեկավարող երկու կուսակցությունները միավորումը։ Ռամկավար եւ ազգական կուսակցությունների միավորման խնդիրը կապվում էր Միացյալ եւ Անկախ Հայաստանի հետ այն հիմնավորմամբ, որ Հայկական հարցի լուծմամբ թուրքահայ ժողովրդի հետ ռամկավար-ազգական կուսակցությունը էլ երկիր կմտնի եւ իր ոտի տակ հող կունենար։ Բայց քանի որ դեռ չէր որոշվել, որ իրադրություններն այլ ընթացք ստացան, այդ իսկ Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավարը միացումը իրականացնելը այլեւս ստատվելով Հայկական հարցի լուծմանը, մանավանդ որ այդ ուղղությամբ այլեւս որեւէ գործնական հույս չէր մնացել։

Կազմվեց մի գործադիր մարմին, որը բանակցությունների մեջ լինել է մտնում մի կողմից ՀՀԿ, իսկ մյուս կողմից գաղութափայության Երջանում գործող Ս. Ռամկավար եւ Վերակազմյալ հնչակյան (ազգական) կուսակցությունների հետ։ Դրանք ձուլվելու մի կուսակցության մեջ։ Նորահիմն կուսակցության ծրագրային հիմնադրությամբ ղեկավար լինեին ա) Միացյալ եւ Անկախ Հայաստան, բ) Ռամկավարական խորհրդարանական կառավարություն, գ) հայրենիք ղեկավար Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավար լեզու, դ) խղճի ու դավանանքի կասարյալ ազատություն եւ օրենքի առաջ Հայաստանի բոլոր ֆալանգիաների հավասարություն, ե) անվճար եւ նախնական դաստիարակություն։ Նորաստեղծ կուսակցության կենտրոնատեղին

ցյալ կուսակցության մեջ։ Միայն Արցախյանը եւ Արսաբեյ Էնֆիադյանը ՀՀԿ անունից բանակցում էին միացման շուրջը¹⁰։ Միասնական Անդրկովկասում բանակցություններ էին ընթանում Հայ ռամկավարների եւ Հայ ժողովրդական կուսակցությունների միջեւ մեկ կուսակցության մեջ ձուլվելու նպատակով։ Դրա համար նախաձեռնված էր 1920 թ. հունիսի վերջերին երեւանում հրավիրել Հայ ռամկավար կուսակցության համագումար¹¹։

Ռամկավար (ժողովրդական) եւ ազգական բոլոր ժողովրդական կուսակցությունների ու հոսանքների միավորման համար սկզբում ծրագրված էր միավորիչ հիմնադիր համագումար հրավիրել 1920 թ. փետրվարի 15-ին Փարիզում։ Դրան մասնակցելու համար հրավիրվեցին ինչ ստացելով Հայ ժողովրդական կուսակցությունը¹², Հայ ռամկավար կուսակցության Կիլիկիայի Երջանային վարչությունը¹³, Վերակազմյալ հնչակյան եւ այլ նույնաբանության կուսակցություններ ու հոսանքներ։ Միասնական նպատակով Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավարը ղեկավարեց ժողովը հրավիրելու մասին հրավերներ էին ուղարկվել Հայաստանի, Կիլիկիայի, Պոլսի, Ամերիկայի եւ Եգիպտոսի կենտրոնական գլխավոր ներկայացուցչական մարմիններին¹⁴։ Ա. Գարբինյանը նույն էր, որ արտասահմանում ուժեղ էին Եգիպտոսի եւ Պոլսի ռամկավար մարմինները, որոնք միացման շուրջ սկսել էին եռակողմ ու քառակողմ բանակցությունները¹⁵։ Արտասահմանյան ռամկավարների օժանդակությամբ կուսակցություններից էին Ամերիկայում գործող «Ազգային ռամկավար կուսակցությունը», որի վարչությունը ասեմադես էր դրոշմ Ա. Անանիանը, իսկ գործադիր մարմինը նախագահը Սարգիս Մալեմեյանը¹⁶։

Հարկ է ընդգծել, որ միավորմանը Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավար, ժողովրդական, Վերակազմյալ հնչակյան կուսակցությունների եւ Փարիզի «Ազգական միության» աշխարհայացքն ու սոցիալ-ֆալանգիան ղեկավարում էր իրականում նույնական էին։ Մասն Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավարը ներկայացնում էին հայ իրականության սարքեր հասկանալի եւ սարքերությունը միայն իրենց անվանումների մեջ էր։ «Վերակազմյալությունը, ռամկավարությունը, Ազգա-

սակցության անվան շուրջ։

1921 թ. ամռանը, երբ արդեն Երջանում էր դարձավ օրախոսիկ հարց։ Ի վերջո, 1921 թ. հոկտեմբերին Կ. Պոլսում Արմենական-ռամկավար, Վերակազմյալ հնչակյան-ազգական եւ ժողովրդական կուսակցությունների, ինչպես նաեւ այլ միությունների ու հոսանքների միավորումով Պատմաֆիլոսոֆիկ ղեկավար Ազգական կուսակցությունը, որի համար, ըստ Ա. Գարբինյանի, նշանակալի դարձավ «Հայրենիքի հետ, հայրենիքի համար» սկզբունքը²¹։ Հայրենիքի ասելով նկատի էր առնվում արդեն խորհրդայնացված Հայաստանը։ ՌԱԿ-ի հիմնադիր անդամները եղան Վ. Թեմեյանը, Ա. Թեմեյանյանը, Ա. Գարբինյանը, Ս. Ավագյանը, Հ. Երվանդը, Գ. Պողոպյանը, Լ. Գույումճյանը եւ ուրիշներ²²։

ՌԱԿ-ը որդեգրեց խորհրդային կողմնորոշում նպատակ դնելով ա) հետադարձ լինել թուրքահայ հարցին եւ Հայաստանի առաջնորդությամբ, բ) աջակցել Հայաստանի վերաբերմունքին եւ ազգափախման գործին, գ) Հայաստանի եւ սփյուռի միջեւ կապերի ամրապնդումը, դ) գաղթաբախներում հայկական մշակութային ղեկավարումը ու զարգացումը եւ այլն²³։ Ինչպես նկատում ենք, ՌԱԿ-ը իր ծրագրային նպատակադրումներով, վերածվեց սփյուռփային համայնության կուսակցության, որը հիմնականում համերազմված էր խորհրդային Հայաստանի գոյությանը եւ ձգտում նրա հետ համագործակցություն հաստատել։ Բայց եւ այնպես ՌԱԿ-ն ամբողջովին չհրաժարվեց Միացյալ Հայաստանի անկախության գաղափարից եւ Հայ դաշի ղեկավարից, թե Ռուսաստանը ղեկավարում էր Հայ դաշի արդարացի ու հայնադաս լուծման գործում։ Խորհրդային Հայաստանի գոյության ողջ ընթացքում ՌԱԿ-ը եւ նրա մասնուղ հիմնականում լոյալ ու բարյացակամ վերաբերմունք են

1. Ա. Գարբինյան, Հայ ազգագրական Երջանի օրերին (1890-1940), Փարիզ, 1947, էջ 181-195, Ս. Ավեսյան, Հայ ազգագրական ազգային հիսունամյա հուշամատյան (1870-1920), Փարիզ, 1954, էջ 59-60, Կ. Դազարյան, Արմենական կուսակցություն (ակնարկներ), Բեյրութ, 1985, էջ 63-2. ՀՀԿՊԱ, ք. 282, գ. 1, գ. 1, ք. 1, 3. «Աշխատավոր», Թիֆլիս, 8 հոկտեմբերի 1919 թ.։
4. Ա. Յափուճյան, Համառոտ դասություն Ռամկավար Ազգական կուսակցության կազմակերպության, Կահիրե, 1977, էջ 47։
5. Տե՛ս Ա. Գարբինյան, Նվ. աշխ., էջ 393։
6. Տե՛ս Ա. Ս. Համբարյան, Հայ հասարակական ֆալանգիան միջին արեւմտահայության ազգագրության ուղիների մասին, Ե., 1990, էջ 375։
7. Տե՛ս «Ծրագիր Վերակազմյալ հնչակյան (Ազգայնական-ազգական կուսակցության)», Բոսնոն, 1919։
8. «Ժողովուրդ», 31 օգոստոսի 1919 թ.։
9. ՀՀԿՊԱ, ք. 282, գ. 1, գ. 14, ք. 1։
10. «Ժողովուրդ», 31 օգոստոսի 1919 թ.։
11. «Աշխատավոր», 4 հունիսի 1920 թ.։
12. ՀՀԿՊԱ, ք. 282, գ. 1, գ. 13, ք. 4։
13. Նույն տեղում, գ. 15, ք. 1։
14. Նույն տեղում գ. 51, ք. 2։
15. Ա. Գարբինյան, Նվ. աշխ., էջ 395։
16. ՀՀԿՊԱ, ք. 282, գ. 1, գ. 13, ք. 1։
17. «Հայրենիք», 1920, քիվ 3, էջ 30։
18. «Ժողովուրդ», 16 հունվարի 1920 թ.։
19. Հ. Գանգրունի, Հայաստան 1918 եւ հայ ֆալանգիան միջին, Բեյրութ, 1984 թ., էջ 228։
20. Ա. Յափուճյան, Նվ. աշխ., էջ 48։
21. Ա. Գարբինյան, Նվ. աշխ., էջ 9, 463, 495, Ա. Յափուճյան, Նվ. աշխ., էջ 48։
22. Կ. Դազարյան, Ռամկավար Ազգական կուսակցության դասություն (1921-1940), գ. 1, Երեւան, 1999, էջ 13 եւ 21։
23. «Ծրագիր Ռամկավար ազգական կուսակցության», Փարիզ, 1930, էջ 3։
24. Գ. Լազյան, Հայաստան եւ Հայ դաշ, Ե., 1991, էջ 367-368։

ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Անկարա-Երեւան հարաբերությունների զարգացումը մտահոգում է Բաքվին»

Գրում է «Թեհրան քայմար» պաշտոնական Թեհրանի խոսափողը

Բաքվում լույս տեսնող «525 գազեր» լուրերը հակասեցնում են 30-ի համարում գրել էր, որ Ադրբեյջանի կառավարությունը հասուկ բանազան է ուղարկել Թուրքիա Անկարայից լուրերը հարաբերությունները:

Համաձայն փոխարտերանգար Ադրբեյջանը մտահոգված է հայ-թուրքական հարաբերությունների հնարավոր զարգացումով, քանի որ Բաքուն անցնող զստանալու հենց Թուրքիային էր համարում իր ռազմավարական դաշնակիցը ընդդեմ Հայաստանի և դարաբայան հակամարտության մեջ:

Բնականաբար, հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացումը թուլացնում է Բաքվի դիրքերը դարաբայան խաղաղ բանակցություններում: Ահա այս լուրերով Բաքուն վերջին ամիսներին ուժեղությամբ հետևում է Անկարա-Երեւան հարաբերությունների զարգացմանը, հակառակ այն բանից, որ երբ Թուրքիան ստորագրեց փոխընդունման մի հուլիսի, ըստ որի նրանք պարզապես չեն համարում Հայաստանի հետ սահմանը:

Այս գործընթացը նոր փուլ բերելուց մասնավորապես, երբ սեպտեմբերին Հայ-թուրքական հարաբերության հանձնաժողովը: Հան-

դիղումների ընթացքում երկու երկրները զբոսեցին երկկողմ հարաբերությունների բնականոնացման անհրաժեշտությունը, մասնավորապես՝ սնտեսական ոլորտում:

Թվում է, Թուրքիան որոշել է խրախուսել Հայաստանի հետ հարաբերությունները՝ հաշվի առնելով աշխարհափոփոխական դրամաները, Արևմուտքի ճնշումը և երրորդ ուղղության կամիսի Հայաստանի՝ 1915 թ. հայերի կոտորածների հետազոտությունները: Այստեղ թեթև է հաշվի առնել նաև սնտեսական իրադրության գործոնը, թուրք առևտրականները, նկատի ունենալով Թուրքիայի սնտեսական ճգնաժամը, հույս ունեն սնտեսական կապեր հաստատել Հայաստանի հետ: Պատշաճ կերպով Բաքուն խիստ մտահոգված է Անկարա-Երեւան հարաբերությունների հնարավոր բարելավմամբ, ինչը ոչ միայն կթուլացնի Բաքվի դիրքերը դարաբայան խաղաղ բանակցություններում, այլև Անկարան կարող է լուրջապես Բաքու-Ջեյհան խողովակաշարի Հայաստանով անցկացնելու արժեքները:

Այս մտահոգությունները հաշվի առնելով Բաքուն հասուկ բանազան է ուղարկել Անկարա: Համեմատելով դեղիս, թուրքական կառավարությունը առայժմ անուշադրությամբ է թողել Բաքվի լուրերի մտահոգությունները:

Հ. Գ. «Թեհրան քայմար» հոդվածում նշվում է, որ Թուրքիան ստորագրել է փոխընդունման մի հուլիսի, ըստ որի նրանք պարզապես չեն համարում Հայաստանի հետ սահմանը: Խոսքը, ենթադրաբար, այն մասին է, որ թուրքական իշխանությունները հավանության են արժանացրել Հայաստանի հետ որոշ ժամանակից ի վեր սկսված սահմանային առևտուրը: Հոկտեմբերի վերջերին թուրքական «Ռադիկալ» թերթը գրել էր, որ Թուրքիայի կառավարությունը իր հերթական նիստում որոշում էր ընդունել արագ սեղմերով նոր մակարդակի բարձրացնել Թուրքիայի սահմանային առևտուրը իր հարեան լուրջությամբ: «Ռադիկալը» գրել էր, որ Հայաստանի հետ առևտրական կապերի ոլորտը և կառավարությունը իրականացվելու է Թուրքիայի արտաքին առևտրի խորհրդակցական մարմնի կողմից: Անկարան որոշել է այսուհետ սահմանային առևտրի ոլորտում նոր սկզբունքներ և մոտեցումներ որոշել: Ըստ «Ռադիկալի», թուրքական կառավարության ընդլայնված նիստում որոշում է ընդունվել առաջնորդվել ազատ առևտուրի շարժմանը: Թուրքիայի կառավարությունը լուրջապես օրինակացնելով Հայաստանի փոփոխությունները, հետևում էր նրանք լուրջապես և արագ կառավարվեն: Ա. Ն.

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

«Արդար խաղաղություն» բանավեճն անդրադարձել է Հայոց ցեղասպանությանը

Հավաքական բանավեճում ու լուրերում իրենց դիմագիծը փոխել են, ստանալով իրենց ու սցենարներն այսօր «սառը լուրերով» սարիներից շատ են արթնացել: Ծոցի երկրորդ ու նախկին Հարավային հայաստանում բանակված լուրերում են: Ստանալով իրենց առկա լուրերից ու դրա հետևանքով լուրերում նոր չափերը 2001-ի սեպտեմբերի 11-ից հետո դառնում են գերադասյալ խոսակցության մյուս: Հոկտեմբերի 24-ին Սյուլիայի (Ռուսիա) «Դի Կոլմբուս» կաթոլիկական ակադեմիայի հետ համատեղ մեկուսյա «Արդար խաղաղություն» վերնագրով բանավեճը կազմակերպելու առիթով այսօր էր մեկնաբանել Բոլոնիայի համալսարանի կից «Ափյուր և ցեղասպանություն» ինստիտուտը: Դաշնային բանակի 30 ենթաստիպանի համար նախատեսված լուրերում, որն ընդգրկում էր հավաքական բանավեճը, ցեղասպանության կանխման, ցեղասպանության ու միջազգային իրավունքի հարցեր, մասնակցում էին հայասի գրող, իրադարձակախոս Ռալֆ Ջորդանը, ինստիտուտի տնօրեն Միլան Դաբալը, նույն ինստիտուտի ակադեմիկոս Բրիտանի Պլազը և միջազգային իրավունքի

մասնագետ Հանս Յոսիսը: Նոր մարտահրավերներին, այդ թվում նաև բալկանյան իրավիճակի արձագանքելով անցյալ տարի գերմանական երկրորդ ուսուցիչ ժողովը եկեղեցական բազմադարյա «արդար լուրերում» ուսումնական վերափոխելով իրադարձական ենթեց «արդար խաղաղություն» սրահայտությունը, ինչը բանավեճի կազմակերպիչները ոչ միայն իրենք վերնագիր «օգտագործեցին», այլև դարձրին ինտերվյուսում ելակետ: Բնականաբար, խոսակցության զլխավոր առարկա դարձան Նյու Յորկում կատարված դեղիսը: Ներկայումս մեծ մասն արդեն ծանոթ էր Ափյուր և ցեղասպանություն ինստիտուտի տնօրենի այդ առիթով հայտնած տեսակետներին, քանի որ «Ֆրանկֆուրտեր ռուսերը» թերթը իր սեպտեմբեր 15-ի համարում տպագրել էր մյուս Դաբալի «Արդար խաղաղություն» (Մահափորձն ԱՄՆ-ում աշխարհի վերափոխման նախագծի մի մաս) արագ արձագանքը: 25-45 տարեկան ենթաստիպանի համար կազմակերպված միջոցառման մասին տեղեկացրին նաև տեղական մամուլը, հեռուստատեսությունը ու WDR ռադիոկայանը՝ ցավով, չանդրադարձնելով բանավեճի հետևանքները: «անակնկալ» հասվածին:

Լախ ներկայումս զարմամբ լուրերում Ռալֆ Ջորդանի «Հայկական հարց այլևս գոյություն չունի» (WDR, 1986 թ.) ֆիլմը: Ինչպե՞ս միջին հիմա չի փոխվում, որ անցյալ դարասկզբին տեղի է ունեցել առաջին ցեղասպանությունը՝ հավաքական բանավեճում առաջին ու դեռևս չճանաչված իրողությունը, մոտավորապես այսօր էր ամփոփել գերմանացի զինվորականների հարցերի այն տարածը, որ հետևեց ֆիլմի ցուցադրման ավարտին: Պրն Ջորդանն ներկայացրեց ֆիլմին ուղեկցած դժվարությունները՝ մասնավորապես հիշատակելով 10 հազար թուրքերի բողոքի ցույցը, իսկ մյուս Դաբալը խոսեց ուրացման մասին: Ենթաստիպանի համար նորություն էր նաև այն հանգամանքը, որ Բուլղարիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հայցադիմումը մեծում էր ԱՄՆ-ի անդամ երկրի հանդեպ իր գոյություն վերաբերմունքն ընդգծելով:

Իրազեկեմ, որ Երևանում կողմը խնդրել է Ափյուր և ցեղասպանություն ինստիտուտին այլ խմբերի համար էլ նույնօրինակ բանավեճ-լուրերում կազմակերպել:

ԱՆԱՏԻՏ ԶՆԱՏԵՓՅԱՆ, Գերմանիա

Ամր Մուսա. «Բեն Լադենը չի խոսում արաբների և մահմեդականների անունից»

Արաբական լիգայի դասախոսից Թիվ 1 տարբերակիչին

Արաբական աշխարհի և հոգեւոր ազդեցիկ կազմակերպությունները դասախոսեցին Երբ օրը «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերության ցուցադրած տեսաֆիլմը, որտեղ բեն Լադենը լուրերում է, որ մահմեդականները լուրերում կհրահրեն Արեւմուտքի: Դա մասնավորապես կհրահրեն Արեւելի ներկա կացությանը նվիրված համաժողով, որի քննարկներում Արաբական լիգայի զլխավոր ֆարսուղար Ամր Մուսան հայտարարեց, որ բեն Լադենը «չի

Բեն Լադենը նաև խոսել էր ՄԱԿ-ին, որ զլխավոր ֆարսուղար Կոֆի Անանին անվանել «ոճրագործ», իսկ ՄԱԿ-ի հետ առնչվող արաբ ղեկավարներին «անհավաստ»:

Աֆղանստանի հարցով ՄԱԿ-ի հասուկ ներկայացուցիչ Լախար Բահիմին Թեհրանում իր խոսակցի միջոցով տեղեկացրեց, որ «չի ուզում լուրերում լուրերում» բեն Լադենի մեղադրանքներին:

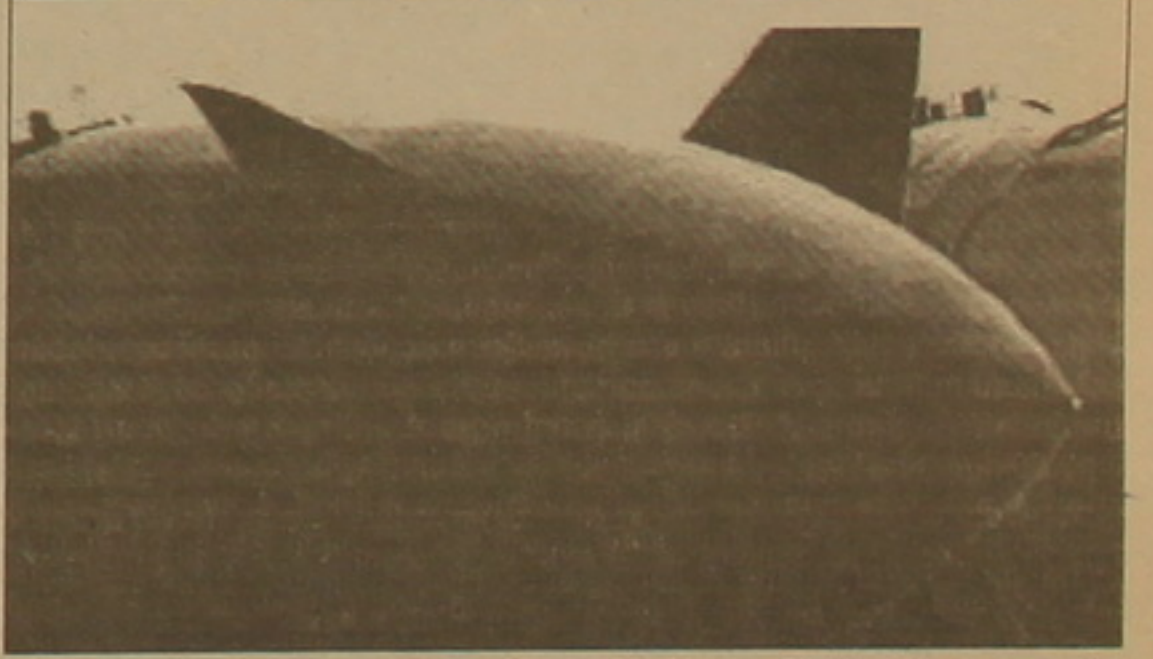
Խոսում արաբների և մահմեդականների անունից»:

Եզիմոսուի արտաքինաբան Ամր Մուսան հիշեցրեց տեսաֆիլմի առիթով հայտարարեց, որ «կա լուրերում բեն Լադենի և աշխարհի միջև»: Բեն Լադենը իր տեսագրված ելույթում մասնավորապես լուրերում էր. «Ըստ լուրերում, խոսք է կրոնական լուրերում մասին է. Արեւելի ժողովուրդները մահմեդական են, Արեւմուտքինը՝ քրիստոնյա»: Նա մահմեդականներին կոչ էր անում «իրենց կրոնը և աֆղան եղբայրներին լուրերում ԱՄՆ-ի խաչակրաց արժանիքից»:

Հորդանանի արտաքինաբան Արդեյ Իլախ Խաթիրը նույնպես դասախոսեց բեն Լադենի խոսքերը: «Արաբ-մահմեդական ֆալախակրության և մնացյալ աշխարհի հակամարտության գաղափարը շատ վստահավոր է արաբների և նրանց Երբ համար», հայտարարեց Խաթիրը Դա մասնավորապես համաժողովից հետո: «Միջազգային իրադրությունը լուրերում է մեծ զգոնություն, որոշեցի արաբները չնույնացվեն ահաբեկիչների հետ», ավելացրեց նա:

Կահիրեում գործող Ալ Ազհար ինստիտուտը՝ սուլեյմանի մահմեդականների անհեղինակավոր հաստատությունը, առանց բեն Լադենի անունը տալու, իր հերթին մեծում է «կրոնների լուրերում» գաղափարը: Եզիմոսուի «Անան» գործակալության տարածած հայտարարությամբ իսլամական հետազոտությունների այդ կենտրոնն անընդունելի է համարում «ֆալախակրությունների ու մեկուսյալների բախման, կրոնների լուրերում» վկայակոչումները: Միաժամանակ Ալ Ազհարն արտաքինաբան է մահմեդականների մեծամասնության տեսակետ, նշելով, որ «հակաահաբեկչական լուրերում իր արդարացում Աֆղանստանի ժողովրդի դեմ սանձազերծված ագրեսիան»:

Պակիստանը կարող է իր միջուկային զենքը թափանցել ԶԾՏ-ում

Պակիստանի իշխանությունները նշանակում են երկրի միջուկային զինանոցը լիվ կամ մասամբ Զինաստան տեղափոխելու հարցը: Պակիստանի մեծավարացույց դաշնակից Զինաստանն ամենաառաջին տեղի է համարում ահաբեկիչների և արձագանքների ունեցողություններից միջուկային մարտիկները լուրերում համարում էր նաև այն հանգամանքը, որ Բուլղարիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հայցադիմումը մեծում էր ԱՄՆ-ի անդամ երկրի հանդեպ իր գոյություն վերաբերմունքն ընդգծելով:

Դեղիսը «Դեղիսը» թեղեցրեց» տեղեկացնում է, որ ամերիկյան հասուկ զոնայներն արդեն զորավարություններ են սկսել իսլամական բանակի ստորաբաժանումների հետ:

Պակիստանում հակամեդիկայան ելույթների հետագա ընդլայնման դեղիսում նախագահ Մուսաբախի վարչակազմը կարող է սաղաթվել: Այս երկրորդների հիմն ԱՄՆ հասուկ ծառայությունների այն տեղեկություններն են, որ թալիբներից աջակցող Պակիստանից ստանեցր կարող են հեղաշրջում անել: Նման լուրերում մասնավորապես երկրի 24 միջուկային մարտիկների մի մասը կանցնի Պակիստանի թալիբանե ISI հետախուզության ձեռքը: Զնայած միջուկային զինանոցի աղաթով լուրերում մարտիկները լուրերում արտաքինաբան Արդուլ Սաբախի արած վերջին հայտարարությամբ, տարածաշրջանում տարածվող լի թուլանում:

Պ. Բ.

Նարգիսական

ՇՆՆՄԱՍ

Լավագույնը Պորտի արդյունքն է

Ամսերդանում ավարտվեց ավանդաբար անցկացվող լեդիներ-սինյորներ շախմատային յուրօրինակ մրցամասը: Ծավալված համառ ու անզիջում մրցաբաղն հետ սինյորները լեդիների նկատմամբ առավելության հասան 26-24 հավաքով: 8-րդ տուրում սինյորները 3-2 հավաքով հաղթեցին լեդիներին: Իր թիմի հաղթանակն ապահովեց Պորտից մարտության մասնակցող Գայյանովային: Մնացած մարտիկներում գրանցվեցին ոչ-ոքի արդյունքներ: Հաջորդ տուրում մրցախաղն ավարտվեց հավասար արդյունքով: Պորտիներից միայն երկուսն արդյունավետ էլ ունեցան: 2-րդն հաղթեց Տայմանովին, իսկ 4-րդը մարտության մասնակցող Գայյանովային: Եվ վերջապես ավարտական տուրում լեդիները 3-2 հավաքով հաղթանակ տեղեցին: Այս անգամ հաջող խաղաց Գայյանովան, որը հաղթեց Տայմանովին: Մյուս մարտիկները խաղալ էլ ունեցան:

Մրցաառի մասնակիցների մեջ բացարձակ լավագույն արդյունքի հասավ հունգարացի հանրահայտ գրոսմայսթեր Լայոս Պորտիցը: Եւ 10 հանդիպումներում վասակեց 6,5 միավոր՝ չկրելով եւ ոչ մի մարտություն: Անդամների էին նաեւ յին երկու շախմատաստիկները՝ աշխարհի չեմպիոնուհի Սե 8-րդը եւ 2-րդը: Աշխարհի չեմպիոնուհի մեկնարկում հաղթանակ տեղեցրեց, մնացած հանդիպումներում ավարտեց ոչ-ոքի եւ արդյունքում վասակեց 5,5 միավոր: Նրանից կես միավոր ավելի իր օգտին գրանցեց 2-րդը, որը սարավ 2 հաղթանակ: 5,5-ական միավոր վասակեցին նաեւ 3-րդն ու 4-րդը: Մնացած մասնակիցների ցուցանիշներն այսպիսին են. Իոսելիանի, Սմիլով՝ 5-ական միավոր, Գայյանովա՝ 4, Պուգար, Տայմանով՝ 3,5-ական:

Տակորբանը հաղթողի հավակնորդներն է

Գերմանիայի Բադ-Վիսե խաղաձև ընթացող շախմատի Բավարիայի 5-րդ բաց առաջնությունում գերազանց է հանդես գալիս երեսանցի միջազգային գրոսմայսթեր Վլադիմիր Գալոբյանը: 8 տուրից հետո Գալոբյանը 7 միավորով 1-4-րդ տեղերն է բաժանում ուկրաինացի Բակլանի, Լեհաստանցի ներկայացուցող Կաստենկովի եւ Շարպալովի (ԱՄՆ) հետ: Մի խումբ շախմատիստներ, որոնց թվում են գերմանացի Գրաֆը, Դորֆմանը (Ֆրանսիա), Սախը (Ռուսաստան), իրենց հավաքած գրանցել են 6,5-ական միավոր:

Հաղթողը կորուժի ավարտական տուրում: Վլադիմիր Գալոբյանը սեւ խաղախառնով խաղալու է ուկրաինացի Բակլանի հետ: Մյուս երկու առաջադասումները՝ Շարպալովն ու Կաստենկովը մրցելու են միմյանց հետ: Հաղթողին որոշելու համար որոշիչ կարող են լինել նաեւ Գրաֆ-Վոլոկիսին, Դորֆման-Քարպուլա, Իրսիկով-Սախ, Պինես-Եմիլիեն, Գլայցեմով-Շմալց մարտիկները:

Նեւեմ, որ Վլադիմիր Գալոբյանը հենց մեկնարկից առաջադասումների թվում է: Առաջին տուրում նա մարտության մասնակցող Մաքեյին, այնուհետեւ հաջորդաբար հաղթեց Տոկիայեցիին, Բուկալին եւ Պրոսկոպիին: Միայն 5-րդ տուրում Գալոբյանի հաղթանակը կանգնեցրեց Վոլոկիսինը՝ ոչ-ոքի ավարտելով մարտիկն այս գրոսմայսթերի հետ: 6-րդ տուրում էլ Իրսիկովի հետ միավորը կիսելուց հետո Գալոբյանը կրկին հաղթանակներ տեղեցրեց, վերջինը՝ Իգոր Խենկիկի նկատմամբ:

ՇՆՆՄԱՍ

Խալիլ Մուրլուի համաախարհային ռեկորդը

Ռուսիայի Անթալիա քաղաքում մեկնարկեց ծանրամարտի աշխարհի կամային ռեկորդային մրցումը: Մրցումը կազմակերպել է Միջազգային ծանրամարտի ֆեդերացիան: Մրցումը կազմակերպել է Միջազգային ծանրամարտի ֆեդերացիան: Մրցումը կազմակերպել է Միջազգային ծանրամարտի ֆեդերացիան:

Արժաքը մեղալին արժանացավ քայլանցի Սին 3-ան 4-անը (280 կգ), որոնք թաժին հասավ կուրացի Ուլյան Վարգասին (277,5 կգ): Կանանց մրցավեժում աշխարհի անդրանիկ չեմպիոնուհու կոչման արժանացավ յին մարզուհի Վեյ Գաուն (190 կգ): 2-րդ տեղում միգրացի Բե-սինգ Ուոն էր (175 կգ): Բրոնզե մրցաճակարի դարձավ քայլանցի Խան Թուն 2-անը (170 կգ):

Ի դեպ, դա 0,5 կգ-ով գերազանցում է Սինյունյան Մուրլուի նախկին արդյունքը: Մուրլուն վստահ հանդես եկավ նաեւ հրամ վարժությունում ցույց տալով լավագույն արդյունքը (162,5 կգ):

ՄԻՆԻ ՖՈՒՏՅՈՒՆ

«Արախը» սկսեց հաղթանակով

Մինի ֆուտբոլի եվրոպայի չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում հաջող մեկնարկեցին հանրապետության չեմպիոն Երեսանի «Արախ» ֆուտբոլիստները: Մեկնարկային խաղում հայ ֆուտբոլիստները 6-4 հավաքով մարտության մասնակցող Մոլդովայի չեմպիոն Տիրաստոլի «Մեմֆիսին»:

Հոռոմում անցկացվող չեմպիոնների գավաթի մրցաառում հանդես են գալիս 27 թիմեր, որոնք բաժանվել են 8 խմբի: Սեր թիմն ընդգրկված է 2-րդ խմբում, որտեղ հանդես են գալիս նաեւ Իսախայի չեմպիոն «Ռոման» եւ Ադրբեջանի ուժեղագույն թիմը՝ «Թուրանը»:

Էջը մարտասեպ ԱՇԱՏ ՎՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Առաջնության 22-րդ տուրում կենտրոնականը «Փյունիկ»-«Ստարակ» հանդիպումն էր: Այդ խաղում «Ստարակին» հաղթանակն ավելի անհրաժեշտ էր մրցանակային տեղերի համար մղվող մրցումում, քան «Փյունիկին»: Սակայն վերջինս ձգտում էր ժամկետից շուտ անհասանելի դառնալ մրցակիցների համար, ուստի խաղին լրջորեն էր նախադասարկվել: Առաջադասարկված իրենց նորամուտը նե-

րի արդյունքում առաջին խաղակեսի ավարտին Ռազմիկ Գրիգորյանը, անկյունայինի խաղարկումից հետո գլխի հարվածով կրճատեց հավաքածու: Երկրորդ կեսից «Փյունիկ»-«Ստարակ» խաղի մեջ էլ նեյլ, որ այդ դրվագում անվստահ խաղաց դարձապատահ Սուխայանը, ուստի մասնակցում էր, որ ընդմիջումից հետո մարզիչները դարձապատահ մասնակցությունը վստահեցին Կարեն Բաբայանին: Վերջինս էլ մի դրվագում սխալվեց, եւ փչեց

չի դառնումից բնավ էլ չնդասեց «Արախ» առաջընթացին, այլ ընդհակառակը միավորների անտեղի կորստի տեղիք սվեց: «Լեռնագործից» կրճատեց մարտությունը խիստ կասկածի տակ դրեց մրցանակային տեղ գրավելու «Արախ» հնարավորությունները: Իր երկրորդագույններին վերջապես ուրախացրեց «Կոսայր» տեղեկով անդրանիկ հաղթանակը: «Բանանցը» տեղական անհաջողությունից ուժեղ գալով,

«Փյունիկը» գործնականում լուծեց չեմպիոնության հարցը

«Արախ» անհաջող էլույթները մտահոգության տեղիք են տալիս

Ֆուտբոլի Վասյանի բարձրագույն խմբի առաջնությունը մոտենում է վերջնափուլին, եւ գնալով մայրաքաղաքում անում է: Դրա վկայությունը 22-րդ տուրում գրանցված արդյունքներն են: Գլխավոր հարցի մասախառն արդյունքն էր «Փյունիկը» վստահ անցկացնելով առաջնության հանդիպումները, ժամկետից շուտ նվաճեց հանրապետության

չեմպիոնի կոչումը, որում ոչ-ոքի էր կասկածում: Երկրորդ կեսից «Փյունիկին» չի կարելի դառնապատահ չեմպիոն համարել, քանի որ տեսակարար է «Շիրակը» վասակած միավորներով դեռելու կարող է հավասարվել «Փյունիկին»: Սակայն վստահաբար կարելի է ասել, որ հաջորդ տուրում «Փյունիկը» դառնապատահ կենսականորեն իր չեմպիոնությունը:

ցին Մալիի եւս երկու ֆուտբոլիստներ Աբուրա Մակալուն եւ Ալու Տրուերեն: Առաջ անցնելով նեյլ, որ երկու ֆուտբոլիստներն էլ մեծ ծավալի աշխատանք կատարեցին եւ զգալիորեն անհաղթել էին «Փյունիկի» կազմը: Այս խաղում «Փյունիկում» 5 լեգեոներ հանդես եկավ, եւ դեպք է խոստովանել, որ մեծ էր նրանց ներդրումը տնային հաղթանակում:

Ինչպես միշտ, «Փյունիկը» ակտիվ սկսեց խաղը: «Ստարակը» լավ ծանոթ լինելով մրցակցի խաղաոճին, մեծ ուժեր էր կենտրոնացրել թիկունքում եւ բավական հաջողությամբ դիմագրավում էին դառն տեղերի գրոհներին: Իսկ ահա առջևի գծում հիմնականում գործում էին Հայկ Հակոբյանն ու Ռազմիկ Գրիգորյանը, որոնք խաղընկերներից անհրաժեշտ աջակցություն չստանալով, այդպես էլ անկարող եղան լրջորեն ստանալ դարձապատահ: Երկրորդ կեսից «Փյունիկին» էլ առաջին խաղակեսում առանձնապես վստահաբար դարձան չեստոճեց, չնայած երկու անգամ հասավ հաջողության: Դեպք էր ասել, թե ե՞րբ կբացվեր խաղի հաշիվը, եթե 17-րդ րոպեին ստարակցի Ասոս Գրիգորյանը սեփական տուգանային հրադարձում ձեռնով չխաղար: Ինչպես միշտ, այս անգամ էլ Սինայանի 11 մ հարվածն անկասելի էր: «Փյունիկի» ավագն իրեն հիանալի դրսեւորեց նաեւ 12 րոպե անց, երբ աչ թեւով մտնելով տուգանային հրադարձ, հավանական փոխանցում կատարեց Մալախին, որը գլխի հարվածով կրկնապատահեց հաշիվը: Պարտության վստահ ստիպեց իյուրերին ակտիվացնել հարձակողական գործողությունները,

մնում գնդակը հայտնվեց դարձապատահ:

«Ստարակը» ցուց ջանքեր գործարեց խաղը փրկելու համար, բայց Գեորգյանի, Ոսկանյանի հարվածները նպատակահարմար չէին: Իրենց հերթին գոլ խփելու հիանալի առիթները չօգտագործեցին Մալալը (2 անգամ) եւ Դիավարան: Հաղթելով 2-1 հավաքով, «Փյունիկը» գործնականում նվաճեց չեմպիոնի կոչումը:

Առաջնության մարզիչների համար մղվող մրցումում կարելի հաղթանակ տեղեցրեց երկրորդ օրընում վերելով հանդես եկող «Չվարթնոցը» մարտության մասնակցող «Միկային»: Իսկ ահա «Արախ» մարտությունը կատարում խիստ մտահոգում է: Թիմը 3-րդ անընդմեջ մարտությունը կրեց: Արախցիները կորցրել են մարտունակությունը, դարձել անարթեր: Ինչպես երեւում է, թիմում սիրող մրցողներն այնքան էլ չեն չէ: Ֆուտբոլիստների դաժնեղ մրցակցի Անդրեասյանի հրաժարականը գլխավոր մար-

խոսը հավաքով հաղթեց «Արախ»-ին:

Խաղերի արժանագրություններից

- «Փյունիկ»-«Ստարակ»՝ 2-1 (2-1)
- 1-0՝ Վարդան Մինասյան (17 11 մ), 2-0՝ Նդվակե Մալալ (29), 2-1 Ռազմիկ Գրիգորյան (45)
- «Չվարթնոց»-«Միկա»՝ 1-0 (1-0) 1-0՝ Նվեր Խաչատրյան (29)
- «Լեռնագործ»-«Արախ»՝ 2-0 (1-0)
- 1-0, 2-0՝ Ալեն Մուսխայան (14, 85)
- «Դինամո»-«Կոսայր»՝ 0-1 (0-1) 0-1՝ Գոռ Աթաբեկյան (25 11 մ)
- «Արախը»-«Բանանց»՝ 1-4 (0-2) 0-1՝ Եղիշե Սելիմյան (11), 0-2՝ Արմեն Սարգսյան (18), 0-3՝ Արթուր Մինասյան (46), 1-3՝ Արման Բաբայան (71), 1-4՝ Արթուր Մինասյան (76)

Մրցաառային արդյունակ					Ուրախություններ					
	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ	Արման Բաբայան	«Փյունիկ»	20	
1.	Փյունիկ	18	16	1	1	71-16	49	Սեր Ավանեսյան	«Չվարթնոց»	12
2.	Չվարթնոց	20	14	0	6	43-17	42	Հայկ Հակոբյան	«Ստարակ»	11
3.	Շիրակ	18	11	4	3	42-17	37	Արազիս Նազարյան	«Չվարթնոց»	10
4.	Ստարակ	18	11	3	4	42-13	36	Վարդան Մինասյան	«Փյունիկ»	9
5.	Արախ	18	11	2	5	35-16	35	Հայկ Հարությունյան	«Փյունիկ»	9
6.	Միկա	19	9	5	5	34-19	32	Արմեն Մարկոսյան	«Ստարակ»	9
7.	Բանանց	19	7	4	8	36-26	25	Արմեն Ոսկանյան	«Փյունիկ»	8
8.	Լեռնագործ	18	5	3	10	23-49	18	Մկրտիչ Հովհաննիսյան	«Բանանց»	8
9.	Դինամո	18	4	4	10	17-36	16	Տիգրան Դավթյան	«Շիրակ»	8
10.	Արախը	17	2	4	11	13-49	10	Անդրեյ Բուկալով	«Միկա»	8
11.	Կոսայր	17	1	2	14	12-56	5	Արախ Հարությունյան	«Շիրակ»	8
12.	Էրոի	18	1	2	15	15-69	5	Գալուստ Պետրոսյան	«Դինամո»	8

ՏԵՂԵԿՆԵՐ

Դասավարությունը «մեռյալ» փուլում է

«Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դասավարությունը դեռևս ցուցմունքների հրա-
դարարական փուլում է: Երեկվա նիստի ընթացքում եզրակացվեց ամբաստ-
անյալ Ե. Հունանյանի» օգոստոսին սված ցուցմունքների հրադարարական: Դա-
սավարությունը ամբաստանյալ դարձել է անհետաքրքիր եւ ընթանում է կիսա-
դասարկ դադարում: Սակայն՝ սույն ամբաստանյալ, Կարեն Կարենյանի հարցա-
նցումները փուլում անկասկած հետաքրքիր է լինելու՝ ամբաս-
տանյալ Կարեն Հունանյանի հարցախոնարհությունը: Դասավարությունը կարու-
նակի հոկտեմբերի 7-ին: Ա. Բ.

Կողքը վերջին հրաժեշտը սվեց
Մոսկվայում զոհված հայ շինարարին

ԼՂՅԵՐԵՐԵՆ, 5 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 5-ին Տավուշի մարզի
Կողք գյուղը վերջին հրաժեշտը սվեց հոկտեմբերի 30-ին Մոսկվայի մեքոյի
«Ցարիցինո» կայարանի մոտ զոհված 37-ամյա Վարդան Դուլիբյանին:
Ծագումով կողքեցի Վ. Դուլիբյանը ՈՂ Բաղրապետի էր, ավելի քան 15 տարի
ամբաստանյալ էր Մոսկվայում եւ որդես կողմնակալ աշխատում էր բազմաշահակ
եներգի շինարարությունում: «Ցարիցինո» կայարանի մոտ նա հայտնվել էր
դասախաբար: Հարազատների վկայությամբ, Վարդանը մի քանի անգամ
սեփականազուրից էր ընտանեկան համակարգում գտնվող իր քնակա-
րանը: Ուներ երկու դուստր՝ 5 եւ 11 տարեկան:

Երեւանի դպրոցները կջեռուցվեն
դեկտեմբերի 1-ից

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի բոլոր հանրակրթական դպրոց-
ները կջեռուցվեն դեկտեմբերի 1-ից մինչեւ հաջորդ տարվա մարտի 1-ը: Ինչ-
դեպ հայտնեց Երեւանի քաղաքապետարանի կրթության վարչության ղեկ-
նիչ Սեդակա Սափակ Դուլանյանը, դպրոցներից 46-ը կստանան կենտրոնական ջե-
ռուցում, 6 դպրոցներ կջեռուցվեն առանձին կաթսայանների, մյուս բոլոր դպ-
րոցները՝ էլեկտրականության միջոցով:

Էլի մի անհեռանկար
կուսակցություն

ԱՄՄ-ից անջատված վերջին քեկորը
նոր կուսակցություն ստեղծեց: Երեկ
ԱՄ ՄՄ խմբակցության ղեկավարի
դասախաբար Սեյրան Ավագյանը
հայտարարեց, որ ադաբադաբար
նախարարությունում գտնվել է ի-
րենց «Հայաստանի ժողովրդավար-
ական ազատական միություն» կու-
սակցությունը, եւ շուտով իրենք
համազուտ կհրավիրեն:
Ըստ Սեյրան Ավագյանի, նոր կու-
սակցությունը նոր գաղափարներ ու
ծրագրեր առաջ չի առնում, եւ դա ի-
րենց համար սկզբունքային հարց չէ:
Նոր կուսակցությունը, վարչության
նախագահ Ավագյանի խոսքերով՝ ա-
ռանցիկ է համարում սենսուրային
մեջ մասնավոր սեկտորի զարգացման
խնդիրը: Ա. Ա.

ՄԻՋԱԳԱՅԻՆ

Ամերիկացիները ռմբակոծել են
թալիբների հենակայանը Զաբուլում

ԲԱՐՈՒԼ, 5 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ալանաստանի սվայներով, Զաբուլի
հրթրառնաբարության արդյունում Նոյեմբերի 5-ին զոհվել են Թալիբան
ճարձան մի քանի սանյակ մարտիկներ: Ինչպես հաղորդում է «Ռոյթերս»,
առնալով ընկել է Baghi Bala հյուրանոցի վրա, որը գտնվում է քաղաքի կեն-
տրոնում եւ թալիբների կողմից օգտագործվում է որդես հենակայան:

Տաջիկսանը օդային տարածք է
սրամադրում

ԴՈՒԵՆԵՐԵ, 5 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Տաջիկսանն իր օդային տարածու-
թյունը կսրամադրի Աֆղանստանում հակահարձակական գործողությանը
մասնակցող ԱՄՆ ՌՕՌԻ ինքնաթիռների թռիչքի համար: Այս դայանադրու-
թյունը ձեռն էրեկվե անցած շաբաթ օրը Դուստանեում՝ Տաջիկսանի նա-
խագահ Էմոմալի Ռահմոնովի եւ ԱՄՆ դասախաբար Մայքլ Դոնալդ
Ռամսֆելդի հանդիպմանը: Ինչպես հաղորդում է «Ինտերֆաքս», Ռամս-
ֆելդը ընդգծել է, որ Ռահմոնովի հետ հանդիպմանը որոշում է ընդունվել
ԱՄՆ եւ Տաջիկսանի միջեւ տեղեկատվության փոխանակման, ինչպես նաեւ
երկու երկրների զինվորականների միջեւ մշտական բնույթի հաստատման
մասին:

Չեչնիայում սղանվեց Խաթաբի
օգնական Ումալաթովը

Երեկ ՈՂ դասախաբարության նախարարության ստորաբաժանումները Չեչնիա-
յում հասուկ գործողության ընթացքում սղանեցին Խաթաբի մերձավոր օգ-
նականներից մեկին՝ Աղամ Ումալաթովին, որը հայտնի է «Թեհրան» մակա-
նունով: Այդ մասին հաղորդում է ՈՂ օգնական գերաստիության մամուլ
ծառայությունը: «Ինտերֆաքս» գործակալությունն ավելացնում է, որ Ումա-
լաթովից բացի սղանվել են երկու արաբ վարձկաններ:

Տեսախուզման մեջ է թուրքմենիայի
նախկին փոխվարչադեսը

ԱԶԳԱՐՎԱԿ, 5 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքմենիայի նախկին փոխվարչա-
դես եւ ԱԳՆ ղեկավար Բորիս Շիմոնովը կհանրադարձության գլխավոր
դասախաբարության կողմից հայտարարվել է հետախուզման մեջ: Ինչպես հա-
ղորդում է CNA-ն, Ազգաբաղում գտնում են, որ նախկին բարձրաստիժան չի-
նովնիկը, հնարավոր է, թափվում է Ռուսաստանում, այդ դասախաբար գլխա-
վոր դասախաբար Գուրբանբիբի Աբաբադովան ուրաք օրը դիմում է հղել ՈՂ
գլխավոր դասախաբար Վլադիմիր Ռուսինովին՝ «Թուրքմենիայի քաղաքացի
Բորիս Շիմոնովը ձերբակալելու եւ Թուրքմենիայի իրավադատի մարմին-
ների հանձնելու» խնդրանով: Շիմոնովը, մասնավորապես, մեղադր-
վում է «Աու-17» հինգ մարտական սարիին ինքնաթիռների վաճառքի անօրի-
նական գործարհի մասնակցելու, 2 մլն 500 հազար դոլարի ԱՎՄ-74 9 հա-
զար ինքնաթիռների եւ 5,45 մլն սրամայափի 1,5 մլն. փանվուսների յու-
րացման մեջ:

Հայաստանի Հանրապետության
Հասարակական Կազմակերպություն
Հեռ.՝ (09) 429353, 537727

Հայաստանի Հանրապետության
Հասարակական Կազմակերպություն
Հեռ.՝ (09) 429353, 537727

For Your Internal News of Armenia
Log on to www.azg.am
In English, Russian, Armenian and Turkish

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԱՂԱԶԱՊԵՏԱՐԱՆԻ
ՀՐ. ՂԱՓԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
Նոյեմբերի 11-ին
Հորեյանական հանդիսավոր երեկո՝ նվիրված
ՀՀ ժողովրդական արհեստի
ԷՄՄԱ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ
ծննդյան տարեդարձին:
Սկիզբը՝ ժ. 18-ին:
ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

AED
Academy for Educational Development
JOB OPENING IMMEDIATE FILLING
The Academy for Educational Development (AED) Yerevan office
announces a job opening for position of Program Specialist.
AED is a contractor organization to USAID administering the
Participant Training Program. AED has been in Armenia since 1994,
implementing USAID-funded short and long-term training programs
in different areas of economic reforms and civil society development.
The Program Specialist will work on providing participant travel-
processing support to the individuals that have invited to take part in
training programs, conferences or workshops outside of Armenia
under USAID partners and contractors funding. The responsibilities
will include visa obtaining and travel related support. This position is
a full-time job with AED/Armenia office.
Qualifications Required:
University Degree
Work experience with international organizations
Excellent knowledge of Armenian and English languages
Excellent computer skills
Good communication skills
AED offers a competitive salary and excellent opportunity to work on
human resource development for Armenia. To apply, please send
cover letter and CV to Ms. Anoush Yedigaryan, Country Director,
AED/Armenia by 5:00 PM on Friday, November 9, 2001. Only short
listed applicants will be contacted for the interview.
Address: 54-A Aygedzor Lane, Yerevan, 375019, Armenia
Tel: (374-1) 27-17-20, 27-70-08, 27-43-98
Fax: (374-1) 54-56-96
E-mail: aed@arminco.com

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange
ԱՐԹԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆԵՈՒՄ
Table with columns: Issuer, ABBR, Bid, Ask, Transactions, etc.